

ADVIES

Dossiernr: ABB/2007/6112

Advies van het College voor geschillen medezeggenschap defensie aan de Commandant der Zeestrijdkrachten naar aanleiding van een verzoek om advies inzake een tussen:

Commandant Hr. Ms. Rotterdam (hierna: het HDE)

en

De Medezeggenschapscommissie Hr. Ms. Rotterdam (hierna: de MC)

gerezen geschil over de vraag of de MC op grond van artikel 27, lid 1, onder e van het Besluit medezeggenschap defensie (hierna: het BMD) adviesrecht heeft over de wijze waarop de ATW binnen de Hr. Ms. Rotterdam wordt gehanteerd gedurende de periode dat sprake is van een opwerktraject.

Aard en inhoud van het geschil

De vraag die partijen verdeeld houdt, is of de vrijstelling van de Arbeidstijdenwet (hierna: ATW) en het Arbeidstijdenbesluit (hierna: ATB), gedurende de periode dat de Hr. Ms. Rotterdam zich in een opwerktraject bevindt, geldt voor de gehele bemanning van de Hr. Ms. Rotterdam (welke mening het HDE is toegedaan) of slechts geldt voor personeel dat daadwerkelijk de volgende dag in de schoolbanken plaats dient te nemen. De MC meent dat dit laatste aan de orde is.

In dit verband wordt verwezen naar artikel 27, eerste lid, onder e, van het BMD.

Daarbij heeft de MC erop gewezen dat de wijze waarop de ATW binnen de Hr. Ms. Rotterdam wordt geïmplementeerd betrekking heeft op de organisatie, alsmede de werkwijze binnen de eenheid. Volgens de MC zijn tevens sub a (de wijze waarop de arbeids- en dienstvoorwaarden bij de diensteenheid worden toegepast) en sub c (aangelegenheden op het gebied van veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid bij de diensteenheid) van artikel 27, eerste lid, van het BMD van toepassing.

Verloop van de procedure

Op 24 september 2002 zijn in de Admiraliteitsraad enkele afspraken gemaakt betreffende bestaande knelpunten door werk- en rusttijdenregelgeving. Deze afspraken zijn neergelegd in een brief d.d. 24 oktober 2002 van de Directeur Personeel Koninklijke Marine, de heer drs. R.T.B. Visser, gericht aan de Commandant der Zeemacht. In een brief d.d. 16 juli 2003 van het Hoofd van de afdeling Rechtstoestand, mr. H.T. Wagenaar (wnd), wordt nader uiteengezet hoe commandanten dienen te handelen als zij van oordeel zijn dat, in verband met uitzonderlijke omstandigheden, ontheffing van werk- en rusttijdennormen moeten worden verleend. Deze brief is op 4 september 2003 doorgezonden aan de Commandant der Zeemacht in Nederland.

Naar aanleiding van Europese jurisprudentie (het zogenaamde Jäger-arrest) is per 1 juni 2006 het ATB ten aanzien van aanwezigheidsdiensten gewijzigd. In een nota van 28 september 2006 van de Commandant Zeestrijdkrachten, voor deze de Souschef Personeellogistiek CZSK, de heer G. Fliering, is een nadere uiteenzetting gegeven van de veranderingen die deze Europese jurisprudentie met zich meebrengen.

In een brief d.d. 13 december 2006 van de Commandant der Zeestrijdkrachten, voor deze Souchef Personeelslogistiek CZSK, de heer G. Fliering, wordt aangegeven dat er ten opzichte van hetgeen op 24 september 2002 in de Admiraliteitsraad is besproken geen wijzigingen zijn, doch in dit verband worden nog wel enige mededelingen gedaan omtrent de gevolgen van het Jäger-arrest in relatie tot de ATW/ATB.

Tijdens een overlegvergadering tussen het HDE (de heer C.H. Boelema Robertus) en de MC op 15 februari 2007 heeft de MC aangegeven dat zij onvrede heeft met het feit dat na een aanwezigheidsdienst (wacht) geen elf uur rust kan plaatsvinden indien geen lessen hoeven te worden gevolgd en dat in dergelijke gevallen gebruik wordt gemaakt van de vrijstellingsregeling van de ATW. Tijdens deze vergadering, waarvan een verslag is opgesteld, heeft de MC gemeld dat zij geen andere mogelijkheid ziet dan een geschillenprocedure opstarten. Bij brief van 12 maart 2007 heeft het HDE aan de Commandant der Zeestrijdkrachten het geschil ter beoordeling voorgelegd en verzocht dienaangaande advies uit te brengen.

In een notitie van 6 juni 2007 heeft de MC haar standpunt ter zake nader uiteengezet en bij brief d.d. 6 juni 2007, ondertekend door het HDE en de voorzitter van de MC (de heer J.C. Wennink), is aanvullende informatie ten aanzien van het voorliggende geschil toegezonden aan de Commandant der Zeestrijdkrachten. Bij brief d.d. 19 juni 2007 heeft de heer R. Van Deutekom, Coördinator overlegzaken Commandant der Zeestrijdkrachten, aan het College verzocht om het geschil in behandeling te nemen en advies dienaangaande aan de Commandant der Zeestrijdkrachten uit te brengen. Bij brief d.d. 22 juni 2007 is door het secretariaat nadere informatie ingewonnen, welke informatie bij brief d.d. 3 juli 2007 is toegezonden.

Standpunt van partijen

Standpunt van de MC

De MC is van mening dat artikel 27, eerste lid, onder e, van het BMD van toepassing is. De wijze waarop de ATW binnen de Hr. Ms. Rotterdam wordt geïmplementeerd heeft immers betrekking op de organisatie, alsmede de werkwijze binnen de eenheid. Hierbij zijn tevens sub a en c van artikel 27, eerste lid, BMD van belang. De implementatie van de uitzonderingsclausule van de ATW gaat immers over de wijze waarop arbeids- en dienstvoorwaarden binnen de eenheid worden toegepast, alsmede de veiligheid in verband met de arbeid binnen de diensteenheid. De MC merkt hierbij op dat er geen sprake meer is van een voorgenomen maatregel om gebruik te maken van de uitzonderingsclausule, maar van een reeds uitgevoerde maatregel.

De MC heeft begrip dat gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling indien lessen moeten worden gevolgd, maar heeft onvrede met het feit dat na een aanwezigheidsdienst (wacht) geen elf uur rust kan plaatsvinden indien geen lessen hoeven te worden gevolgd. De MC wil de teveel gewerkte uren met terugwerkende kracht laten compenseren. De MC is van mening dat deze uitzondering alleen gemaakt mag worden voor personeel dat daadwerkelijk de volgende dag in de schoolbanken plaats dient te nemen.

De MC meent voorts dat op het moment dat gedurende een opwerktraject waarin de ATW niet van kracht is, frequent zowel het aantal uren dat mag worden gewerkt in de zin van de ATW, alsmede het aantal arbeidsvoorwaardelijke uren wordt overschreden. Hierbij wordt enerzijds gehandeld in strijd met de wet en anderzijds leidt dit tot mogelijke veiligheidsrisico's.

Standpunt van het HDE

Het HDE meent dat de uitzondering om de ATW gedurende de scholenperiode van het opwerktraject niet van toepassing te verklaren, geldt voor de gehele bemanning en niet slechts voor het personeel dat de volgende dag daadwerkelijk in de schoolbanken dient plaats te nemen.

Daarmee is er een verschil van interpretatie van de brief d.d. 13 december 2006 van de Commandant der Zeestrijdkrachten.

Daarnaast is het HDE van mening dat de ATW voor operationele eenheden niet uitvoerbaar is zonder aanpassingen in de gereedstelling, de wachtregeling of de bemanningsgrootte.

Het bevreemdt hem dat ieder schip in de gelegenheid is om de ATW op eigen wijze in de bedrijfsvoering te beleggen, waardoor er binnen de CZSK organisatie sprake lijkt van rechtsongelijkheid, aangezien er op verschillende schepen netto meer of minder uren daadwerkelijk gewerkt wordt.

Behandeling ter zitting

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten op de zitting van 5 oktober 2007. Van deze behandeling ter zitting is een verslag gemaakt, dat hier als ingelast dient te worden beschouwd.

Overwegingen van het College

In geschil is de vraag op welke wijze de brief van 13 december 2006 dient te worden uitgelegd. Hierbij is de vraag aan de orde of de mogelijkheid om tijdens het opwerktraject de ATW buiten toepassing te verklaren, geldt voor het gehele personeel dat op het schip werkzaam is of slechts voor het personeel dat de volgende dag in de schoolbanken dient plaats te nemen. Voorts is de vraag aan de orde of de MC ten aanzien van deze maatregel (namelijk het buiten toepassing verklaren van de ATW tijdens het opwerktraject) adviesrecht heeft op grond van artikel 27, lid 1 van het BMD.

Allereerst wordt opgemerkt dat de brief van 13 december 2006 een uitwerking is van wat is besproken in de Admiraliteitsraad van 24 september 2002, hetgeen ook reeds eerder in een brief d.d. 24 oktober 2002 van de Directeur Personeel Koninklijke Marine is neergelegd. In de brief van 13 december 2006 is door de Commandant der Zeestrijdkrachten een interpretatie gegeven van de wijze waarop met zich voordoende knelpunten die volgen uit de ATW kan worden omgegaan. Ter zitting is van de zijde van het HDE verklaard dat de schriftelijke vastlegging als hier gegeven, moet worden aangemerkt als een nadere invulling van de open norm van de ATW. Zo wordt in de brief van 13 december 2006 van de Commandant der Zeestrijdkrachten aan het HDE de mogelijkheid geboden om tijdens het opwerktraject de ATW buiten toepassing te verklaren. Uit de vermelding in genoemde brief dat het besluit is genomen met betrekking tot schepen die zich in het opwerktraject bevinden, volgt reeds dat het buiten toepassing verklaren van de ATW -anders dan de MC stelt- van toepassing is op de gehele bemanning en niet slechts ziet op het personeel dat lessen volgt. Overigens kan het HDE uitsluitend van deze mogelijkheid gebruik maken indien het opwerktraject is vastgelegd in het operationeel jaarplan.

Daarnaast stelt het College vast dat er evenwel sprake is van beleidsruimte, waarbinnen het HDE in concrete gevallen dient te beoordelen of er aanleiding bestaat om de ATW tijdens het opwerktraject daadwerkelijk buiten toepassing te stellen. Het HDE heeft derhalve de verplichting om een besluit op dit punt nader te motiveren. In dit verband wordt gewezen naar de tweede alinea van de brief van 13 december 2006 waarin het volgende wordt vermeld: "In een dergelijke uitzonderingssituatie blijft de commandant te allen tijde verantwoordelijk voor een verantwoorde inzet van zijn personeel. Dit impliceert dat de afgesproken en in roosters vastgelegde werk- en rusttijden zolang mogelijk worden gehandhaafd".

Hieruit blijkt dat uit de omstandigheid dat sprake is van een opwerktraject niet automatisch volgt dat de ATW buiten toepassing kan worden verklaard, maar dat hier een motivering aan ten grondslag dient te liggen.

Derhalve had het HDE zijn voornemen, om gebruik te maken van de mogelijkheid als geboden in de brief van 13 december 2006, voor advies dienen voor te leggen aan de MC. Immers er is in casu sprake van een voorgenomen maatregel als bedoeld in artikel 27, eerste lid, onder e van het BMD (de organisatie en werkwijze binnen de diensteneheid). Bij dit verzoek om advies had het HDE zijn voorgenomen maatregel nader kunnen motiveren en inzichtelijk kunnen maken. Daarbij wordt opgemerkt dat de verantwoordelijkheid voor een verantwoorde inzet van personeel vanzelfsprekend te allen tijde bij het HDE blijft liggen, zoals in de brief van 13 december 2006 ook is aangegeven.

Advies

Het College adviseert de Commandant der Zeestrijdkrachten te beslissen dat het HDE indien hij tijdens het opwerktraject de ATW buiten werking wenst te stellen advies moet vragen aan de MC, aangezien in dat geval sprake is van een voorgenomen maatregel als bedoeld in artikel 27, eerste lid, onder e van het BMD. Het HDE zal de voorgenomen maatregel als hier bedoeld dan ook nader moeten motiveren en kan daarbij niet volstaan met een enkele verwijzing naar de brief van 13 december 2006.

13 november 2007